

Giella- ja
guovlodepartemeanta

Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2026 stáhtabušeahtas

Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dáččaid. Ráđđehusa ulbmil lea ahte sápmelaččat galget beassat ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset.

Vuodđolága § 108 ja sámeláhka leat sámepolitihka riikkalaš riektivuodut. Norggas leat ollu álbmotrievttalaš geatnegasvuodát mat leat láidesteadjin sámepolitihkkii. Buot departemeanttain lea ovddasvástádus čuovvulit sámepolitihka čadaheami iežaset suorggis. Giella- ja guovlodepartemeanttas lea bajimus ovddasvástádus stáhta sámepolitihka oktiiheiveheamis, ja dat galgá bargat dan badjelii ahte surggiid rastásaš ja hálldahusdásiid rastásaš politihkka lea ollislaš ja oktasaš.

Giella- ja guovlodepartemeantta proposišuvnnas Prop. 1 S (2025–2026) válldahuvvojit oanehaččat sámepolitihka ulbmilat ja strategiiat departemeantta bargui.

Dán prentosis válldahallojuvvo oanehaččat ja čoahkkájit mo guhtege departemeanta lea evttohan juolludusaid sámi ulbmiliidda jahkái 2026¹.

Sisdoallu

Sámediggi.....	3
Giella- ja guovlodepartemeanta (GGD)	4
Digitaliseren- ja hálldašandepartemeanta (DHD).....	8
Olgoriikadepartemeanta (OD)	9
Máhttodepartemeanta (MD).....	10
Kultur- ja dásseárvodepartemeanta (KUD).....	15
Justiisadepartemeanta (JD).....	18
Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta (EGD)	20
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)	21
Mánáid- ja bearašdepartemeanta (MBD).....	23
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)	24
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD).....	28
Johtolatdepartemeanta (JOD)	30

---

¹ Jus iešguđet departemeanttaid bušehttaproposišuvnnain ja dán diehtjuohkingihppagis eai leat seamma logut, de dalle gustojit bušehttaproposišuvnnaid logut.

Visogovlaš logahallan juolludemiin sámi ulbmiliidda

	(1000 ruvnuid mielde)		
	Rehketdoallu 2024	Salderejuvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
Gielda- ja guovlodepartemeanta	700 894	779 965	806 470
Digitaliseren- ja hálldašandepartemeanta	62 898	78 857	41 800
Máhttodepartemeanta	487 549	447 544	510 644
Kultur- ja dásseárvodepartemeanta	69 826	73 838	75 770
Justiisadepartemeanta	7 900	21 300	21 300
Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta			7 000
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	44 300	55 100	28 400
Mánáid- ja bearašdepartemeanta	10 705	10 950	10 950
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta	222 513	251 201	296 880
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	194 910	185 517	180 517
Submi	1 801 495	1 904 272	1 979 731

Juolluduvvojit maiddá doarjagat sámi ulbmiliidda Olgoriikadepartemeantta bušeahtas, geahča dárkilat válddahusa 9. siiddus.

Tabealla supmit leat lagabui válddahuvvon juohke departemeantta čilgehusas dán diehtočállošis. Doarjja sámi ulbmiliidda addojuvvo maiddá doarjjapoasttain main doarjjajuohkin dáhpuhuvvá manjeleappos. Dát doarjagat eai leat mielde tabealla supmiin, muhto leat departemeanttaid čilgejumiin.

Sámediggi

Sámediggi galgá bušeahttaevttohusa mielde hálldašit sullii 773 milj. ruvnnu jagi 2026.

Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990. Dalle lei Sámedikki bušeahtta 31,7 milj. ruvnnu stuoru. Sámedikki bušeahtta lea bures ovdánan mánga jagi. Ovdáneapmi lea eiseválddiid ulbmiliid mielde das, ahte Sámedikkis galgá leat eanet dadjamuš ja váldi dakkár áššiin mat leat erenoamáš dehálaččat sámi álbmogii.

Visogovalaš logahallan juolludemiin Sámediggái

	Rehketdoallu 2024	(1000 ruvnuid mielde)	
		Salderejuvvon bušeahtta	Evttohus
Gielda- ja guovlodepartemeanta	666 721	747 514	772 881
Submi	666 721	747 514	772 881

Ráđđehus ja Sámediggi ásahejje jagi 2019 ođđa bušeahttaortnega mas jahkásaš juolludeamit Sámediggái álgojurdaš vuodul čohkkejuvvojit ovttá stáhtabušeahtas, geahča čilgejumi kapihtala 560 poastta 50 vuolde, (ovddeš) Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta Prop. 1 S (2018-2019). Ortnet addá Sámediggái stuorát doaibmanvejolašvuoda ieš vuoruhit ekonomalaš váikkuhangaskaomiid iešguđetlágan doaibmajuid.

Kapihtala 560 poasta 50 lea oktasáš bušeahtta-poasta mii ruhtada daid suorgeviidodagaid maid fágadepartemeanttain lea ovddasvástádus fuolahit. Ođđa bušeahttaortnega láiddan-juolggadusat, maid Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta ráhkadii, galget daid vejolaš hástalusaid hálldašettiin leat veahkkinn maid okta čohkkejuvvon poasta sáhtta dagahit departemeanttaid gaskasaš ovddasvástádusjuogadeapmái. Ortnega dehálaš eaktu lea ahte juohke departemeanttas ain lea ovddasvástádus sámi áššiin iežas suorggis.

Sámediggi juogada rušaid mat leat juolluduvvon jagi maŋimus dievasčoahkkimisttis dainna várašemiin ahte Stuoradiggi dohkkeha bušeahtamearrádusa. Sámediggi juogada juolludemiid iežas vuoruhemiid mielde, muhto Stuoradikki bušeahtamearrádusa mielde. Sámedikki ekonomijahálldašeami rámmaid mearrida Gielda- ja guovlodepartemeanta njuolggadusčoahkis mii lea Sámedikki ekonomijahálldašeami várás, geahča sámelága § 2-1, goalmát lađđasa. Njuolggadusčoahkis lea departemeanta mearridan ahte Sámediggái ge gustojit stáhta ekonomijanjuolggadusat ja mearrádusat stáhta ekonomijastivrema birra.

Sámediggái lea biddjon hálldašanoovddasvástádus mángga hálldahuslaš áššis, nugo ovdamearkka dihtii sámediggeválggain, ekonomalaš doarjagiid juohkimis, skuvlla oahppoplánaid osiid mearrideamis, sámi kulturmuittuid hálldašeamis kulturmuitolága ja dasa gullevaš lánkaasahusaid mielde, ja vel ovddasteddjiiid nammadeamis sierranas almmolaš orgánaide. Sámedikkis lea dasto vel váldi ja dadjamuš go dat oassálastá ja das leat ovddasteaddjit ollu lánvegeottiin, stivrrain ja ráđiin.

Eanet dieduid Sámedikki doaimma birra gávnnat dás: www.samediggi.no.

Giella- ja guovlodepartemeanta (GGD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Salderejuvvon	
				bušeahhta 2025	Evttohus 2026
560	50	Sámi ulbmilat, Sámi giella, kultuvra ja servodateallin	666 721	747 514	772 881
560	51	Sámi ulbmilat, Divvun	12 919	13 410	13 893
560	55	Sámi ulbmilat, Sámi allaskuvla	8 150	8 979	9 302
563	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Doaibmagolut	6 729	6 802	7 017
563	21	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i> ¹	6 375	3 260	3 377
		Submi	700 894	779 965	806 470

¹ Rehketdoallolohku sisttisdoallá prošeavttaid main lea olggobealde ruhtadeapmi Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáša namas.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
500	72	Giella- ja guovlodepartemeanta, Norgga dutkanráđđi, <i>sirdin vejolaš</i>
553	63	Rádjaregionála Interreg-programmat

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 50 Sámi giella, kultuvra ja servodateallin

Poasttas lea váldujuolludus Sámediggái.

Juolludusrievdamat:

- Evttohuvo geahpedit juolludusa Sámediggái 4 miljon ruvnnuin go Sámediggeválggat eai čadahuvvo jagi 2026.
- Evttohuvo lasihit juolludusa 2,6 miljon ruvnnuin laktin dihtii Sálát gielldda sámegielaid hálldašanguvlu.

Oktiibuot evttohuvo juolludit 773 milj. ruvnnu jagi 2026 Sámediggái. Sámediggi hálldaša olles juolludusa.

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 51 Divvun

Divvun, sierra ovttat UiT Norgga árkatalaš universitehtas, ovddida ja jodiha teknologalaš giellareaidduid sámegielaid várás. Odđáigásaš giellateknologiiija geavaheapmi lea eaktun dasa ahte sámegielat sáhttet seailut geavahangiellan otnáš servodagas.

Oktiibuot evttohuvo juolludit 13,9 miljon ruvnnu Divvumii jagi 2026.

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 55 Sámi allaskuvla

Sámi allaskuvla čadaha muhtun bargamušaid Giella- ja guovlodepartemeantta gohččuma vuodul. Juolludus galgá geavahuvvot Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku ja Sámi ofelašortnega jodiheapmái.

Oktiibuot evttohuvo juolludit 9,3 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlii jagi 2026.

Kap. 563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš Guovdageainnus lea fágalaččat iešmearrideaddji ásaš mii mearrida iežas ulbmiliid ja bohtosiid gáibádusaid daid rájáid siskkobealde maid Giella- ja guovlodepartemeanta mearrida. Bargu galgá leat sin várás guđet leat ealáhusdoaibmit, almmolaš eiseválddit, dutkanbirrasat ja eará fágabirrasat, ja dasto vel lassin riikkaidgaskasaš organisašuvnnat ja ovttasbargoorgánat. Stivra lea guovddáša bajimus orgána.

Oktiibuot evttohuvvo juolludit 10,4 milj. ruvnnu Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddášii jagi 2026.

Kap. 500 Gielda- ja guovlodepartemeanta, poasta 72 Norgga dutkanráđdi, sirdin vejolaš

Doarjagat Norgga dutkanráđi dutkanprográmmaide galget nannet ja addit buori vuođu fágalaš ja politihkalaš mearrádusaide, ja váikkuhit dasa ahte departemeanttaid suorgeovddasvástádusas leat gelbbolaš dutkanbirrasat.

Ruđat galget váikkuhit nana ja buresdoaibmi demokratiija ovddideapmái beaktilis, luohttamušduddjojeaddji ja guoddevaš gielddaiguin, buriin plánemiin ja hálddašemiin, ealáhusovddidemiin, árvoháhkamiin ja geasuheadji bargomárkaniiguin regiovnnain ja guovlluin, sámi dutkamiin ja dutkamiin mii guoská nationála minoritehtaide. Juolludeapmi galgá earret eará viidáseappot fievrridit válgadutkanprográmma (stuorradiggeválgaiskama ja báikkálašválgaiskama).

Máhttodepartemeanttas lea ovddasvástádus departemeanttaid stivrensignálaid oktiiordnemis ja lea ovtta departemeanttaiguin ja Dutkanráđiin hábmen vuogádaga mo departemeanttat galget stivret Dutkanráđi. Geahča Máhttodepartemeantta bušehttaproposišuvnna mas Dutkanráđi bajimus ulbmilat ja ulbmilolahus leat válddahuvvon lagabui.

Sámi dutkan

Prošeavttat čoakkáldagas sámi servodaga ja kultuvrra várás leat mielde ovddideamen ođđa máhtu vai sámi álbmot galgá sáhttit sihkkarastit ja ovddidit iežaset giela, kultuvrra ja servodateallima. Mánngga prošeavttas lea stuorra regionála ja guovlopolitihkalaš guoskevašvuohta, erenoamážit dálkkádaga, birrasa ja ealáhusdoaimmaheami ektui, ja mo guoddevaš ealáhusovddideapmi ja luondduresurssaid hálddašeapmi ja geavaheapmi sorjá árbedieđus/báikkálaš máhtus.

Dutkanráđi juolludeamit sámi dutkamii leat lagabui válddahuvvon Máhttodepartemeantta vuolde dán diehtujuohkingihppagis.

Kap. 553 Regionála- ja guovloovddideapmi, poasta 63 Interreg, Arktis 2030 ja Norgga Barentsčállingoddi

Postii gullet doarjja Norgga oassálastimii rádjaregionála Interreg-prográmmii, doarjja Arktis 2030 nammasaš doarjjaortnegii, doarjja Norgga Barentsčállingoddái ja Regionalt nordområdeforum nammasaš čállingoddái Čáhcesullos, ja Davvikalohta rádjabálvalussii Ruotta-Suopma-Norga Ivgobađas. Doarjja rádjarasttideaddji ja olles-eurohpálaš Interreg-prográmmii gullá postii 76.

Dán Interreg-áigodagas (2021-2027) oassálasttii Norga earret eará prográmmain Interreg Aurora (poasta 63) ja Nordlig Periferi og Arktis nammasaš prográmmain (poasta 76) mas maŋimusas leat doaimmat davviriikkalaš Ártisa várás, oktan Davvi-Norggain ja doppe gos álgoálbmotoassálastin lea sávahahtti. Prošeavttat ovddidit regionála ovddideami, máhttolonohallama, guoddevaš ekonomalaš ahtanuššama ja ruoná nuppástusa. Rádjarasttideaddji ovtasbargu lokte doaimmahedjjiid návccaid ja máhtu dustet regionála ja guovlopolitihkalaš hástalusaid ja unnidit rádjahehttehusaid. Prográmmat guorrasit fylkkagielddaid vuoruhemiide.

Arktis 2030 doarjagii juolluda Romssa fylkkasuohkan, ovttasráđiid Nordlándda fylkkasuohkaniin ja Finnmárkku fylkkagielddain dáid kritearaid árvvoštallama vuodul:

- Máhttu: Eanet máhttu polára guovlluid ja servodagaid, gelbbolašvuodadárbbuid, hálddašemi ja birrasa ja luondduriggodagaid birra davviguovlluin.
- Infrastruktuvra: Eanet máhttu infrastruktuorra dárbbuid birra eanet doaimmaid geažil davviguovlluin ja diliid láhčín daid dárbbuid dustemii.
- Birasgáhtten, sihkarvuohta, gearggusvuohta ja dálkkádatrivdamat: Eanet máhttu nuoskkidemiid ja lihkohisvuodaid eastadeami ja giedahallama birra davviguovlluin ja kapasitehta daid eastadeapmái ja giedahallamii. Eanet máhttu dálkkádatrivdamiid, daid váikkuhusaid ja ruoná nuppástuhttima birra.

Fylkkagielddat galget earret eará deattuhit álgoálbmogiid dili go árvvoštallet ohcamiid.

Rádjaregionála Interreg-programmat

Ulbmiljoavkun leat báikkálaš, regionála ja nationála eiseválddit, báikkálaš servodagaid ja álgoálbmogiid doaimmaheaddjit, priváhta ealáhuseallin, dutkan- ja ovddidandoaimmaheaddjit ja eaktodáhtolaš organisašuvnnat. Ortnet galgá earret eará váikkuhit regionála ovddideapmái rádjastideaddji ovttasbarggu, fihtoleappo, ruonábu, eanet oktiičadnojuvvon ja eanet sosiála Eurohpá bokte, ja dakkár Eurohpá bokte mii lea ássiid lagabus. Dasa lassin lea sierra mihttun nannet rádjastideaddji ovttasbarggu kapasitehta. Bargu galgá lágideit oassálastiide reaiduid, gelbbolašvuoda, vásáhusaid ja ekonomalaš váikkuhangaskaomiid ovddidanprošeavttaide ja earret eará doarjut EU ruoná ángiruššama ja guoddevašvuodamihtuid ja EU ođđa eurohpalaš Bauhaus.

Aurora nammasaš Interreg programmas (12,8 milj. ruvnnu) biddjo ángiruššan dutkamii ja innovašuvdnii, fidnohukseami, dálkkádahkii ja birrasii, kultuvrii ja bargomárkanii. Programmii gullet Nordlándá, Romsa ja Finnmárku ja regiovnnat Davvi-Suomas ja Davvi-Ruotas. Programmas lea oasseprogramma, Sápmi, mii gokčá olles sámi guovllu Innlandet rájes Finnmárkkku rádjai, ja vel buot sámi guovlluid Ruotas ja Suomas.

Norgga Barentsčállingoddi

Barentsčállingoddi galgá ovddidit ja ruhtadit ovttasbargoprošeavttaid, ja doaibmat resursa- ja gealboguovddážin rádjastideaddji ovttasbargui ja davviguovloovttasbargui. Ortnega ulbmil lea buorre servodatovddideapmi davvin, earret eará máhttoloktema bokte.

Doarjjaortnega ulbmilolahus galgá árvvoštallojuvvot dáid kritearaid vuodul:

- Prošeakta lea váikkuhan eanet/buoret ovttasbargui gaskal Norgga, Suoma ja/dahje Ruota doaimmaheddjiid davvin, vejolaččat maidđái doaimmaheddjiiguin eará Ártisa regiovnnain.
- Prošeakta váikkuha servodatovddideapmái Davvi-Norggas.

Barentsčállingoddi hálldaša doarjjaortnega. Čállingoddi sáhtá addit doarjaga prošeavttaide main lea riikkaidgaskasaš ovttasbargu Davvi-Norgga doaimmaheddjiid ja Suoma ja Ruota davviregiovnnaid doaimmaheddjiid gaskkas, ja álgoálbmotovttasbargu.

Oassi juolludeamis manná čállingoddi doaimmaheapmái ja bargamuša ovddidanbargguide, bargogohččuma vuodul. Čállingoddi galgá háhkat ja oktiiordnet máhtu regiovna doaimmaheddjiin. Sii galget veahkehit Davvi-Norgga fylkkagielddaid sin servodatovddideaddjirollas, dakko bokte ahte ovdánahttit, ovddidit ja nannet ovttasbarggu doaimmaheddjiiguin, vuosttažettiin Suoma ja Ruota regiovnnain.

42 miljon ruvnnu juolluduvvui čállingoddái jagi 2025. Das geavahuvvo 16 miljon ruvnnu rádjai doaimmaheapmái ja hálddašeapmái. Čállingoddi lea heivehan iežas bures odđa bargamuššii, ja ohcan ortnegii lea buorre. Jagi 2024 raporterema várás, geahča Prop. 1 S (2024-2025).

Regionála davveguovloforuma čállingoddi

Regionála davveguovloforum lea arena politihkalaš gulahallamii mii galgá nannet dilleádejumi gaskal našuvnnalaš ja regionála dási ja Sámedikki, dakkár áššiin mat leat erenoamáš guoskevaččat ovddideapmái davvin. Foruma bistevaš lahttun leat Gielda- ja guovlodepartemeantta, Olgoriikadepartemeantta, Ealáhus- ja guolástusdepartemeantta ja Davvi-Norgga fylkkagieldaid ja Sámedikki politihkalaš jođihangottit. Jagi 2025 juolluduvvui 1,6 miljon ruvnnu foruma čállingotti doaimmaheapmái.

Digitaliseren- ja hálddašandepartemeanta (DHD)

			(1000 ruvnuid mield)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Saldere-juvnon bušeahitta 2025	Evttohus 2026
1520	01	Stáhtahálddašeddjit, Doaibmagolut ¹	28 658	30 857	31 800
2445	30	Statsbygg, Visttiid prošekteren, <i>sirdin vejolaš</i> ²	10 000	10 000	
2445	33	Statsbygg, Dábálaš huksenprošeavttaid joatkin, <i>sirdin vejolaš</i> ³	24 240	38 000	10 000
		Submi	62 898	78 857	41 800

¹ Juolludus ruhtada davimus stáhtahálddašeddjiid doaibmamušaid regionála boazodoalloeiseváldin.

² Juolludus gulai RiddoDuottarMuseat nammasaš sámi musea prošekteremii. Geahča máinnašemi Kultur- ja dásseárvodepartemeantta vuolde.

³ Juolludus gullá Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla ja Beaivváš sámi našunála teáhtera oktasaš odđavistái Guovdageainnus. Visti lei válmmas jagi 2024, muhto oážžu goluid reklamašuvdnaáigodagas jagiid 2025 ja 2026.

Kap. 1520 Stáhtahálddašeddjit, poasta 01 Doaibmagolut

Boazodoallu gullá stáhtahálddašeddjiid dábálaš doaibmarámmii. Danne lea juolludus meroštus das man ollu ollislaš juolludusas davimus stáhtahálddašeddjiide galgá gokčat sin doaibmamušaid boazodoalloeiseváldin.

Olgoriikadepartemeanta (OD)

Kap. 116 Riikkaidgaskasaš organisašuvnnat, poasta 70 Geatnegas máksámušat

Norgga geatnegas doarjja Davviriikkaid ministtarráđđái juolluduvvo kap. 116 Riikkaidgaskasaš organisašuvnnat, poasttas 70 Geatnegas máksámušat. Davviriikkaid ministtarráđđi juolludii 3,765 milj. dánskka ruvnnu doarjjan sámi ovtasbargui kultursuorggis jagi 2025. Ruđat manne Sámiráđđái (3,125 mill. dánskka ruvnnu) ja Sámi dáiddárráđđái (0,64 mill. dánskka ruvnnu). Doarjja geavahuvvo Davviriikkaid riikkaidrasttideaddji sámi kulturovtasbarggu nannemii, ja dasto vel doarjjan sámi kulturárbbi ja sámegielaide gáhttemii. Ángiruššama dehálaš ulbmiljoavkun leat mánát ja nuorat. Doarjja sámi ovtasbargui kultursuorggis vurdojuvvo leat seamma dásis jagi 2026.

Oahpahussuorgái (davviriikkalaš-sámi dutkanovttasbargui) juolludii Davviriikkaid ministtarráđđi 1,497 milj. dánskka ruvnnu jagi 2025. Ruđat fievrriduvvojit Sámi allaskuvlla stivrii, ja geavahuvvojit eanet dutkamii ja máhttoovddideapmái, almmuhemiide, rekrutteremii, dutkiidoahpaheapmái ja dáiddalaš ovddidanbargui, fágasurggiin gielladutkan, sámariiekti, oahpahusdutkan, servodatdutkan, duodji ja eará fágat. Doarjja vurdo leat 1,526 miljon dánskka ruvnnu jagi 2026.

Norgga geatnegas oassi Ártkalaš ráđi «Indigenous Peoples' Secretariat» (IPS) nammasaš čállingotti jodiheapmái Romssas lea sullii 1,5 milj. ruvnnu jagi 2026. Ulbmil čállingottiin, mas leat oktasas lanjat Ártkalaš ráđi čállingottiin Romssas, lea doarjut dan guđa álgoálbmotororganisašuvnna oassálastima Ártkalaš ráđđái.

Kap. 118 Olgoriikapolitihkalaš ángiruššamat, poasta 70 Davviguovllut ja Antarktis

Árktis 2030

Jagi 2025 šiehtadii OD golmmajahkásaš doarjaga Sámiráđi oassálastimii Ártkalaš ráđđái oktiibuot 4 milj. ruvnnuin. Doarjja lea juogaduvvon 1,3 milj. ruvnnuin jagi 2025, 1,4 milj. ruvnnuin jagi 2026 ja 1,3 milj. ruvnnuin jagi 2027.

Doarjaga ulbmil lea váikkuhit dasa ahte Sámiráđđi lea bures ovddastuvvon ja sáhtta leat mielde digaštallamiin ja bargujoavkkuin Ártkalaš rádis mat giedahallet guoddevaš ovddideami Árktisis ja Sámis.

Jagi 2026 lea Árktis 2030 čohkkejuvvon Gielda- ja guovlodepartemeantta bušeahta vuollái.

Máhttodepartemeanta (MD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehket- doallu 2024	Saldere- juvvon bušeahhta 2025	Evttohus 2026
222	01	Doaibmagolut	159 455	156 701	160 293
222	45	Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i>	2 399	1 986	2 056
225	63	Doarjja sámi vuodđooahpahussii	152 396	114 179	156 095
226	21	Kvalitehtaovddideapmi vuodđooahpahusas, Erenoamáš golut, <i>sirdin vejolaš</i> ¹	15 000	13 000	17 800
227	63	Doarjja gielddaide ja fylkkagielddaide ²	29 097	32 226	34 400
260	50	Stáhta universitehtat ja allaskuvllat ³	129 002	129 152	139 400
2410	73	Árvovuolideamit, <i>meroštallanjuolludus</i> ⁴	200	300	600
Submi			487 549	447 544	510 644

¹ Submi gullá fievriddemiide Sámediggái sámi oahpponeavvuid várás. Dasa lassin leat ruđat maid Oahpahusdirektoráhta hálddaša earret eará sámi gáiddusoahpahussii.

² Submi gullá poastta juolludusa oassái mii juolluduvvo Snåase ja Málatvuomi sámeskuvllaide, ja skuvlasáhtašeamái. Dasa lassin leat das ruđat Nordlándda fylkkasuohkanii ja Hápmira suohkanii julevsámi profiila- ja resursaskuvllaid viidasat ovddideapmái.

³ Guoská Sámi allaskuvlla rámmajuolludussii ja 7 milj. ruvnnu UiT Norgga ártalaš universitehtii čielggadit nátionála gealboguovddáža dáruiduhttinpolitihka ja vearrivuoda birra.

⁴ Submi gullá poastta juolludusa oassái mii lea evttohuvvon juolluduvvot loatnageahpádussii sidjiide geat leat váldán oahppočuoggáid sámegielas dahje oassin oahpaheaddjioahpus dahje dasa lassin.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš kapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
231	21	Mánáidgárddit
254	70	Doarjja oahppolihtuide
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat ¹
285	72	Norgga dutkanráddi, Guhkesáigásaš vuodđodutkan

¹ Kap. 260, poasta 50 gullá juolludusaide eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvlii, mii oázžu ruđaid sámi doaibmabijuide iežas jahkásaš rámmas.

Kap. 222 Stáhtalaš skuvllat ja gáiddusoahpahusbálvalusat, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, *sirdin vejolaš*

Kap. 222 juolludeamit geavahuvvojit jodihit Sámi joatkkaskuvlla Kárášjogas, Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus ja Áarjelsaemien vierhtiesáafoe Aarbortes.

Dárbu lea buoridit Áarjelsaemien vierhtiesáafoe funksjonalitehta, mii buoridivččii rámmaid dálá doaimmaide ja kapasitehta. Juolludusas gullá 1,5 milj. ruvnnu nuppástushukseimii man goluid doaimma viessoláigu galgá máksit logi jagi áigodagas. Buoret funksjonalitehta máhttosiidii lea mielde nannemin sámi giela, kultuvrra ja identitehta. Máhttodepartemeanta evttoha juolludit 160,3 milj. ruvnnu poasttas 01 ja 2,1 milj. ruvnnu poasttas 45.

Kap. 225 Doaibmabijut vuodđooahpahusas, poasta 63 Doarjja sámegillii vuodđooahpahusas

Doarjja galgá doarjut ruđalaččat gielddaid, fylkkagielddaid ja priváhta skuvllaid mat fáallet sámegieloahpahusa oahpahuslága § 3-2 ja § 6-2 vuodul. Doarjja galgá maiddá geavahuvvot veahkin dasa ahte oahpaheaddjit ožžot joatkkaoahpu sámegielas, ja ahte oahpaheaddjistudeanttat váldet oahpu sámegielain. Poasttas leat golbma doarjjaortnega:

- doarjja vuodđoskuvlla sámegieloahpaheapmái
- doarjja sámegieloahpaheapmái joatkkaoahpahusas
- doarjja masa gullet sámegiela lohkanlobit vuodđooahpahusa oahpaheddjiid joatkkaohppui ja rekrutterenstipeanddat oahpaheaddjistudeanttaide.

Máhttodepartemeanta evttoha juolludit 156,1 milj. ruvnnu poasttas. Juolludusas lea 2 milj. ruvdnosaš lassáneapmi joatkkaohppui sámegielas ja stipeanddaide sámegielaid lohkamii. Doarjja galgá nannet oahpaheddjiid ja oahpaheaddjistudeanttaid gelbbolašvuoda sámegielas. Dieđihuvvon lea ohcamiid lassáneapmi joatkkaoahpu ja rekrutterenstipeanddaid oktavuodas ovddeš jagiid ektui.

Kap. 226 Kvalitehtaovddideapmi vuoddoohpahusas, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Jagi 2024 geavahuvvui:

- 4,5 milj. ruvnnu gáiddusoahpahussii lullisámegielas, julevsámegielas ja davvisámegielas
- 1,7 milj. ruvnnu kvalitehtaloktemii gáiddusoahpahusas
- 6 milj. ruvnnu Sámediggái fágaodasmahttima sámi oahpponeavvuide
- 2,8 milj. ruvnnu Sámi joatkkaskuvlla doarjjadoaimmaide

Jagi 2026 várás evttoha Máhttodepartemeanta juolludit oktiibuot 17,8 milj. ruvnnu kap. 266, poastta 21 bokte. Juolludusas gullet 11,8 milj. ruvnnu sámi gáiddusoahpahussii ja ruđat čielggadeapmái oahpponeavvodili birra, mat galget juogaduvvot Oahpahusdirektoráhtii, ja 6 milj. ruvnnu sámi oahpponeavvuide fágaodasmahttimis galget juogaduvvot Sámediggái.

Kap. 227 Doarjja sierra skuvllaide, poasta 63 Doarjja gielddaide ja fylkkagielddaide

Doarjja ruhtada Snåase ja Mátlatvuomi gielddalaš sámeskuvllaid doaimma oktan internáhtain. Snoasa skuvla addá oahpahusa lullisámegillii, ja Mátlatvuomi skuvla fas addá oahpahusa davvisámegillii. Dáidda skuvllaide sáhttet oahppit miehtá riikka beassat. Dasa lassin galgá doarjja veahkehit ruhtadit Mátlatvuomi gielddalaš sámeskuvlla ohppiid skuvlasáhtašangoluid.

Máhttodepartemeanta evttoha maiddá 1 milj. ruvdnosaš doarjaga Nordlándda fylkkasuohkana (Nuortta-Sálto joarkkaskávllá (ovddeš Knut Hamsun Joarkkaskávllá)) ja Hápmira suohkana (Ájluovtta skuvla) poasttas. Ruđat galget veahkkin viidáseappot ovddidit julevsámi profiilaskuvllaid ja resursaskuvllaid. Doarjaga ulbmil lea:

- sihkkarastit ahte oahppit ožžot buori julevsámi oahpahusfálaldaga olles vuoddoohpahusas
- veahkkin ovddidit buori oahpahusa julevsámi gielas ja kultuvrras
- doarjut julevsámi giela, kultuvrra ja identitehta loktema buot skuvllain ja erenoamážit Nordlándda fylkkasuohkanis

Máhttodepartemeanta evttoha 34,4 milj. ruvdnosaš doarjaga poastta juolludusas.

Kap. 231 Mánáidgárddit, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut

Ráđđehus čujuha dasa ahte sámi mánáidgárdefálaldagaid jearru lea lassánan manimuš jagiid olles riikkas. Sámi mánáidgárdefálaldagat eai leat lassánan seamma mađe. Stuorámus hástalus jearu dustemis lea sámegielat bargiid váilevašvuotta, sámi gielaide ja identitehta nannemii ja ovddideapmái mánáidgárddis. Gielddas lea ovddasvástádus lágideamis mánáidgárdefálaldaga sámi mánáide.

Máhttodepartemeanttas lea ovddasvástádus čuovvuleamis njeallje ávžžuhusmearrádusa meannudeami oktavuoda Duohtavuoda- ja soabadankommišuvnna raportta Dokumeanta 19 (2022–2023), gč. Innst. 30 S (2024–2025). Ávžžuhusmearrádusain lea sáhka guorahallat

giellaoahpahusa sámegielas ja kvenagielas, ja čadahit doaibmabijuid vai eanet mánát besset oahppat gielaide olles oahpahusmannolagas.

Sámedikki evttohusa vuodul ja ovttaráđiid Sámedikkiin áigu ráđđehus ásaht áššedovdijoavkku mii galgá árvvoštallat mo sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga sáhtttá buoridit. Departemeanta áigu gulahallat Sámedikkiin joavkku čoahkkádusa ja mandáhta hábmema birra. Geahča maiddá ávžžuhusmearrádusa nr. 796 (2015–2016).

Kap 254 Doarjja rávesolbmuid oahpahussii, poasta 70 Doarjja oahppolihtuide

Máhtodepartemeanta addá doarjaga golmma dohkkehuvvon oahppolihttui vai sis lea vejolašvuohta fállat rávesolbmuid heivehahti ja heivehuvvon oahpahusa. Juolludusa unnit oassi galgá geavahuvvot goluid buhtadeapmái rávesolbmuid vuodđoskuvladási sámegielloahpahusas maid dohkkehuvvon oahppolihtut čadahit. Daid doarjagiid sturrodat meroštallojuvvo ovddit jagi doaimma vuodul.

Kap. 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasta 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat

Universitehtaid ja allaskuvllaid várás leat ruđat sámi ulbmiliidda rámmajuolludusain Sámi allaskuvlii, Romssa universitehtii - Norgga ártalaš universitehtii (UiT) ja Davvi universitehtii. Sámi allaskuvlla várás lea olles rámmajuolludus sámi ulbmiliidda. UiT ja Davvi universitehta várás leat sámi ulbmilat oassin juolludusas, ja goappašiid ásahtusain lea oahpahus ja duktan mat gullet sámi ulbmiliidda. Allaskuvla fállá earret eará dakkár fágaid go sámegiela ja sámi girjjálašvuođa, duoji, boazodoalu ja álgoálbmotoahpu, oahpaheaddjioahpu ja journalistihka. Buot fágaid vuodus lea sámi kultuvra ja árbediehtu.

Máhtodepartemeanta evttoha 132,4 milj. ruvdnosaš rámmajuolludusa Sámi allaskuvlii jagi 2026.

Ráđđehus áigu čielggadit mo organiseret nationála gealboguovddáša dáruiduhttinpolitihka ja vearrivuoda birra. Jagi 2026 juolluduvvo 7 milj. ruvnnu UiT:i, mii oažžu bargamuššan čadahit čielggadusa lagas gulahallamiin sámi, kvena/norgalašsuopmelaš ja vuovdesuopmelaš birrasiiguin, ja doahttalettiin Stuorradikke eavttuid ahte vuodđudit dálá fágabirrasiidda.

Kap. 273 Máhttosuorggi bálvaluslágeaddji, poasta 70 Nationála infrastruktuur lossarehkenastima várás (OĐDA POASTA)

Ráđđehus evttoha joatkit 20,7 milj. ruvdnosaš juolludusa ruhtadit rehkenastinfámu dárui ja sámi giellamodeallaid hárbhallamiin, maid stáhta lossarehkenastinfitnodat Sigma2 AS lágida, gč. máinnašumi Máhtodepartemeantta Prop. 1 S (2025–2026) kap. 273 poasttas 70.

Kap. 2410 Stáhta loatnakássa oahpu váldima várás, poasta 50 Várrejupmi oahppostipeanddaide, meroštallanjuolludus

Vuoigatvuohta oahppoloanaide ja -stipeanddaide olgoriikkas gusto dábálaččat dušše ollesáiggeoahpuide. Norggas leat leamaš uhccán oahppofálaldagat lullisámegielas mañimus jagiid, muhto olgoriikkas leat mánja dakkár oahpu. Danne ásahtuvui oahppojahká 2024-2025 spiehkastat dan gáibádusas ahte lullisámegielloahppu olgoriikkas galgá leat ollesáiggis vai oažžu loana ja stipeandda. Sivvan lea ahte lullisámegiella lea UNESCO listtas áitojuvvon gielain, ja ahte Norggas leat uhccán oahppofálaldagat dan gielas. Seammás dárbbáša Norgga servodat ollu olbmui geain lea gelbbolašvuohta lullisámegielas, erenoamážit mánáidgárddis, skuvllas ja almmolaš bálvalusaddimis. Oahppojagis 2024-2025 ii lean oktage oahppi gii geavahii dán spiehkastaga lullisámegielloahpu várás olgoriikkas.

Kap. 2410 Stáhta loatnakássa oahpu váldima várás, poasta 73

Loatnageahpádusat, meroštallanjuolludus

Loatnageahpádusat dán poasttas leat iešguðetlágan loatnageahpádusortnegat Loatnakássas. Daidda studeanttaide geat leat čađahan unnimusat 60 oahppočuoggá ovttá sámegielas oahpaheaddjioahpu oassin dahje lassin, sidjiide geahpeda Loatnakássa loana gitta 50 000 ruvnnu rádjai. Ulbmil lea háhkat eanet oahpaheddjiid geain lea gelbbolašvuohta sámegielas.

Movttiidahttin dihtii eanebuid váldit oahppočuoggáid sámegielas evttoha ráðdehus viiddidit loatnageahpedanortnega. Viiddideapmi galgá addit sidjiide geat váldet lektoroahpu, vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu ja oahpaheaddjioahpu geavatlaš ja estetihkalaš fágain, seamma vuoigatvuođa oázžut sihkkojuvvot vealggi maiddá dalle go oahppočuoggát sámegielas leat váldojuvvon olggobealde dahje lassin fidnooahpahussii. Doaibmabidju lokte juolludusdárbbu 0,3 milj. ruvnnuin jagi 2024.

Jagi 2024 ožžo njeallje olbmo sihkkojuvvot oktiibuot 0,2 milj. ruvnnu dán vuodul. Evttohuvo juolludit 0,6 milj. ruvnnu ulbmilii jagi 2026.

Kap. 285 Norgga dutkanráđdi, poasta 72 Guhkesáigásaš, vuodđodutkan, jna.

Ruđat sámii dutkamii kap. 285 poasttas 72 mannet Sámi servodaga ja kultuvrra čoakkáldahkii (SAMISK). Dasa gullá dutkan sámii čuolbmačilgehusaid dutkan humanioras ja servodatdiehtagis, luonddudiedalaš dutkan dearvvašvuođas, dálkkádagas ja birrasis mii lea njuolggá čadnon humaniorai ja servodatdiehtagii, ja dutkan ealáhuseallimis ja innovašuvnnas. Jagi 2024 bušeahtta lei 13,5 milj. ruvnnu – 10 milj. ruvnnu Máhttodepartemeanttas ja 3,5 milj. ruvnnu Gielda- ja guovlodepartemeanttas.

Jagi 2024 lei oktasaš almmuheapmi gaskal SAMISK (13 milj. ruvnnu) ja Velferd og utdanning čoakkáldaga (5 milj. ruvnnu) dutkanprošeavttaid ođasmahttima várás. Vuoruhuvvon fáddásuorgin lei oahppu ja bajásšaddan. 11 ohcci gaskkas ožžot gávccis árvosáni 5 dahje eanet, muhto ii lean vejolaš ruhtadit eanet go guokte prošeavtta. Nubbi prošeakta galgá geahčadettiin rasttideami oahpaheaddjioahpus oahpaheaddjidoaibmamii, háhkat máhtu oahpahusa ja oahppama birra lullisámegielas ovddidan dihtii giela. Nubbi prošeakta galgá dutkat lahkoniid sámii oahpahanvugiide mánáidgárddis, vuodđoskuvllas ja oahpaheaddjioahpus vai dat sáhttet nannet sámii mánáid identitehta ja vuostegiedageavada dustema. Prošeakta galgá maiddá dutkat soabadeami riikkalaš dásis, sámii ja álgoálbmogiid vuoigatvuođaid, ja guoddevašvuođa.

Dán almmuheami goalmát prošeakta oaččui sullii 11,4 milj. ruvnnu humaniora nana ohcamiid optimaliserenruđain. Dát prošeakta galgá iskat árbevirolaš geavadiid musihkkaoahpahussii ja evalueret ovdánan, ođđaáigásaš ja neahttavuđot oahppanreaidduid doarjun dihtii eanet oassálastima nuoraid gaskkas sámii musihkkakultuvrras, musihkkaoahpu bokte.

Dutkanráđdi lasihii jagi 2024 vel 1 milj. ruvnnu Nordforsk-almmuhussii dálkkádatrivdamiid birra Árttisis ja váikkuhusaid birra riikkaidgaskasaš gaskavuodáide, báikkálaš servodagaide ja álgoálbmotjoavkkuide Árttisis. Das ruhtaduvvojede oktiibuot 199 ohcama, dain leat mángasis guoskevašvuohta sámii servodahkii ja kultuvrii.

Dutkanráđdi lea jagi 2024, FRIPRO bokte, ruhtadan 11 milj. ruvdnosaš dutkanprošeavtta mii galgá oahppat eanet autisttalaš sámii mánáid ja nuoraid ja sin bearrašiid vásáhusaid birra ja áddet daid. Dasa lassin lea juolluduvvon 25 milj. ruvnnu nátionála dutkaninfrastruktuvrii neahttadáhta várás nannen dihtii sámii gielaide ovddasteami.

Jagi 2025 lea SAMISK ovttaš Čálgu ja oahpu, Dálkkádaga ja birra, Dearvvašvuoda, ja Energiija ja fievrrideami čoakkáldagaiguin almmuhan dutkanruđaid. Almmuheami temáhtalaš rámmán lei máhttodárbu mii lea identifiserejuvvon Duohtavuoda- ja soabadankommišuvnna raporttas. Oktiibuot almmuhuvvui 90 milj. ruvnnu. SAMISK oassi das lei sullii 20 milj. ruvnnu. Oktiibuot bohte 43 ohcama sullii 509,4 milj. ruvnnu ovddas. Ruđat juogaduvvojedje gávccii dutkanprošektii sámi, kvena/norgalašsuopmelaš ja vuovdesuopmelaš diliid birra.

Dutkanráđđi áigu maiddáii boahhtevaš almmuhemiid oktavuoda geahččat SAMISK eará čoakkáldagaid oktavuodas.

Kultur- ja dásseárvodepartemeanta (KUD)

			(1000 ruvnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahuš	Rehket- doallu 2024	Saldere- juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026 ¹
322	70	Nationála kulturvistit (Nordlándda musea, Bådádjo gávpotmusea, Fase 2) ²		3 000	
325	72	Kulturovttasbargu davviguovlluin (Dáiddadállu og Riddu Riddu)	3 100	3 210	4 500 ³
328	78	Eará musea- ja kultursuodjalusdoaimmabijut (Sámediggi)	2 220	2 300	2 300
334	78	Filbma- ja dihtorspeallod. Internašunála Sámi filbmainstituhtta (ISFI)	18 670	19 350	23 000
335	71	Mediadoarjja (doarjja sámi aviissaide)	42 760	44 385	45 970
337	71	Buhtadasortnegat (Čájáhusbuhtadas sámi foanddaide)	1 535		⁴
337	71	Buhtadasortnegat (Girjerádjebuhtadas sámi foanddaide)	1 541	1 593	⁵
		Submi	69 826	73 838	75 770

¹ Supmit tabeallas čájehit poasttain dušše juolludusaid sámi ulbmiliidda, eai ge poasttaid olles supmiid.

² Juolludus guoská Bådádjo gávpotmusea rehabiliterema manimus muddui, sámi čájálmasa lágideapmái ovttá Árran julevsámi museain (oktiibuot 11 milj. ruvnnu).

³ Submái gullet dušše doarjagat Dáiddadállu nammasaš sámi dáiddárkollektiivii ja Riddu Riddu riikkaidgaskasaš álgoálbmotfestiválii, vaikke vel eará ge kulturovttasbargu, mat gusket sámi doaimmaheddjiide ja prošeavttaide, ožžot ruđaid poasttas.

⁴ Jagi 2025 ja jagi 2026 čájáhusbuhtadus mearriduvvo manngágo dáid jagiid bálkásiehtadallamiid rámma stáhtas lea dihtosis.

⁵ Jagi 2026 girjerádjebuhtadus mearriduvvo dainna lágiin ahte jagi 2025 ovttadathatti indeaksa muddejuvvo ja geardduhuvvo dainna luoikkahanhivodagain mii lea juovlamánu 31. b. 2025 muttus.

Sámi kulturvistit:

Kultur- ja dásseárvodepartemeanta lea kultursuorggi stáhtalaš huksenprošeavttaid bargamušaddi. Dálá bargovuohki lea ahte sámi kulturvistiid hukse dábálaččat Statsbygg departemeantta namas ja dan gohččuma vuodul.

RiddoDuottarMuseat (RDM) Kárášjogas – ovdaprošeakta

Sámi musea, RiddoDuottarMuseat (RDM) Kárášjogas, dárbbasa ođđa lanjaid, earret eará vai sáhtta čájehit olbmuid dan mearkkašahhti stuorra dáiddačoakkáldaga maid musea hálddaša, ja vai sáhtta váldit vuostá daid dávviid mat galget máhcahuvvot Båastede-šiehtadusa bokte. Kultur- ja dásseárvodepartemeanta attii jagi 2023 Statsbyggii bargamuššan álggahit RDM ođdaviesu ovdaprošekterema, ja ovdaprošeakta lea jođus.

Kap. 325 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 72 Kulturovttasbargu davviguovlluin

Ráđdehus evttoha lasihit juolludusa sámi dáiddárkollektiivii, Dáiddadállui, 1,2 milj. ruvnnuin. Ovttas Riddu Riddu Festiválain áigu Dáiddadállu ásahtit eksportakantuvrra/Agency sámi dáidaga várás. Eksportakantuvra galgá doaimmat sámi agentuvran ja oktiordnejeaddji instánsan sámi dáidaga riikkaidgaskasaš gaskkusteamii várás.

Kap. 328 Museat jna., poasta 78 Eará musea- ja kultursuodjalandoaimmabijut

Evttohuuvvo 2,3 milj. ruvnnoš juolludus Sámediggái jagi 2026, joatkit prošeavtta Dávvirat Duiskkas. Prošeavtta bokte ovttasbarget duiskka ja sámi museat dávvirkartemiin ja máhttolonohallamiin daid sámi dávviid oktavuodas mat leat duiskka vuorkkain. Sámediggi lea prošeaktaeaggát, ja Sámi museasearvvis fas lea ovddasvástádus prošeavttas.

Kap. 334 Filbma- ja dihtorspealloulbmilat, poasta 78 Filbmadoaimmabijut

Jagi 2026 várás evttohuuvvo 23 milj. ruvnnoš doarjja Internašunála Sámi filbmainstituhttii (ISFI:i). Doarjja lasihuvvo 3 milj. ruvnnuin dan oktavuodas go Kultur- ja dásseárvodepartemeanta rávve ISFI:i addit riikkalaš mandáhta erenoamáš ovddasvástádusain sámi filmmas Norggas.

Kap. 335 Mediadoarjja, poasta 71 Mediadoarjja

Evttohuuvvo 6 milj. ruvdnosaš doarjja sámi aviissaide. Doarjjaortnega hálddaša Mediabearráigeahčču gustovaš lánkaásahusa vuodul mii guoská sámi aviisadoarjagiidda. Jagi 2025 lea ođđa lánkaásahusa doarjagiid birra sámi ođas- ja áigequovdilismediaide leamaš gulaskuddamis. Váldorievdadusat ođđa lánkaásahusevttohusas čatnasit gealbokriterii ja doarjjadohkkehuvvon mediaid doarjjajuogadan- ja meroštallankriterii. Ođđa lánkaásahus vurdo boahtit fápmui ođđajagimánu 1. b. 2026.

Kap. 337 Buhtadusortnegat, poasta 71 Buhtadusortnegat

Čájáhusbuhtadus lea kollektiiva buhtadus daid dáidagiid čájeheami ovddas maid almmolaš dahje almmolaččat dorjojuvvon ásašusat eaiggáduššet, ja dan hálldašit njeallje buhtadusfoandda. Ortnege mudde miessemánu 28. beaivvi 1993 mannosá lánka nr. 52 buhtadusa birra govvaáidaga ja dáiddaduoji jna. čájeheami ovddas. Dat oassi buhtadusas mii gullá sámi visuála dáidaga čájeheapmái, juhkkjuuvvo Sámi dáiddáriid ja girječálliid buhtadusfondii.

Girjerádjebuhtadus lea kollektiiva buhtadus maid mudde miessemánu 29. beaivvi 1987 mannosá lánka nr. 23 girjerádjebuhtadusa birra. Daid dahkosiid dahkkit maid almmolaš girjerájut luoikkahit olbmuid, galget oázžut buhtadusa. Buhtadusa sturrodat meroštallojuuvvo juohke luoikanovttadaga šiehtaduvvon mávssu vuodul ja juhkkjuuvvo guovdilis buhtadusfoanddaide, earret eará Sámi fágaagirjjálaš čálliid- ja jorgaleddjiidsearvá ja Sámi dáiddáriid ja girječálliid buhtadusfondii.

Eará ruhtajuolludusat sámi kulturulbmiliidda

Mávggas dain vuostáiváldiin geat ožžot doarjaga/juolludusa Kultur- ja dáseárvodepartemeantta bušeahtas, hálldašit bargamušaid ja doaimmaid mat čatnasit sámi gillii ja kultuvrii, earret eará Arkivadoaimmahakkii (Sámi arkivii), Nátiálabibliotekhii, Mediabearráigeahčču, Norgga kulturráđái, Norgga filmainstituhtii, Kulturtankenii ja NRK:i (NRK Sápmai). Seammá guoská iešguđet kulturdoaimmaheddjiide mat ožžot ruđaid departemeantta bušeahtas, ovdamearkka dihtii Office of Contemporary Art (OCA) ja nátiála museafierpmádaga museat.

Nátiálabibliotekha – dárui ja sámi giellamodeallaid (DJ)

Ráđdehus evttoha juolludit oktiibuot 40 milj. ruvnnu dárui ja sámi giellamodeallaide. 20 milj. ruvnnu juolludusas galgá mannat Nátiálabibliotekhii, mii jagi 2025 rájes oázžu bargamuššan hárjehallat ja ođasmahttit dárui ja sámi giellamodeallaid ja dahkat daid olahattin. 20 milj. ruvnnu galgá geavahuvvot ruhtadit rehkenastinfámu modeallaid hárjehallamii, maid Sigma2, mii lea ruhtaduvvon Máhtodepartemeantta bušeahta bokte, lágida.

Jagi 2026 bušeahtas evttoha ráđdehus juolludit 45 milj. ruvnnu dakkár buhtadusortnegii mii addá Nátiálabibliotekhii vejolašvuoda geavahit aviissaid giellamodeallaid hárjehallamii, gč. máinnašumi Kultur- ja dáseárvodepartemeantta bušeahttaevttohusa kap. 326 Giella- ja girjerádjoulbmilat.

Spealloruđat Kultuvrralaš skuvlálávkii

Jagi 2025 várrejuvvui 390 milj. ruvnnu Kultuvrralaš skuvlálávkii (DKS) spealloruđaid váldjuogadeami kulturulbmiliidda. Kulturtankenis lea ovddasvástádus ovddideamis sámi ja nátiála minoritehtaid dáidaga, kultuvrra ja giella buot skuvlaohppiide riikkas ortnege bokte. Doarjjareivves fylkkagielladaide ja gielladaide lea čielgasit daddjon ahte sámegeielat galget nannejuvvot, ja ahte sámi dáidda- ja kulturdovddaheapmi galgá leat oassin DKS-fálaldagas.

Spealloruđat sámi valáštallamii

Jagi 2025 várrejuvvui 4 milj. ruvnnu sámi valáštallamii spealloruđaid váldojuogadeami oktavuodas. Doarjja sirdojuvvui Sámediggái mas lea ovddasvástádus viidáseappot juohkit daid ruđaid doarjaga ulbmila vuodul. Ulbmil lea bisuhit ja ovddidit viidáseappot sierralágan sámi valáštallandoaimmaid mat leat sámi kultuvrra oassin. Dasto galget ruđat dasa váikkuhit ahte álbmogis lassána valáštallan ja rumašlaš lihkadeapmi, ja doarjja galgá ovddimustá geavahuvvot mánáid (6-12 jagi) ja nuoraid (13-19 jagi) doaimmaide.

Justiisadepartemeanta (JD)

			(1000 ruvnuid mield)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
440	01	Politiija – sámi giellarudat		400	400
440	01	Politiija – stáhta mánáidviessu sámi guovddášguovllus		5 000	5 000
440	70	Forum veahkaválddi ja illastemiid vuosttaldeami várás sámi servodagain	400	400	400
442	01	Politiijaohppu Álttás	7 500	15 500	15 500
		Submi	7 900	21 300	21 300

Kap. 440 Politiija, poasta 01 Doaibmagolut

Kapihtala 440 poasttas 01 leat mánggaid jagiid juolluduvvon ruđat atnimii dain politiijabiirriin main leat sámegiela hálddašanguvlui gulli gielddat. Jagi 2025 lea várrejuvvon 400 000 ruvnnu, ja jurdda lea juolludit seamma supmi jagi 2026. Ulbmil lea movttiidahttit bargiid háhkát alcceseaset eambo dieđuid sámegiela ja sámekultuvrra birra dain politiijabiirriin main sápmelaččat orrot. Dat politiijabiirret main leat gielddat guovttegielalaš hálddašemiin, sáhttet oheat ruhtadoarjagiid gokčat goluid mat sis leat leamaš dan geažil. Ortnege hálddašeapmi lea fápmuduvvon Finnmárkku politiijabiirrii, mii dalle lea ge ožžon riikkalaš ovddasvástádusa hálddašit ortnege gustojeaddji instruvssa mield. Sámelága giellanjuolggadusat gustojit Trøndelága, Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku politiijabiirriide, main buohkain leat gielddat mat gullet sámelága mearrádusaid gustojeaddji guvlui.

Sámi fierpmádatjoavku lea ásahuvvon ovddasteddjiiguin Kriminalomsorgen region nord nammasaš Rihkusfuolahusas, riidočoavdinrádiid čállingottis ja Duopmostuollohálldahusas. Politiija lea ovddastuvvon golmmain ovddasteddjiin. Joavku evttoha doaibmabijuid mat galget nannet sámi riektesihkarvuoda.

Politiija áššemeannudan- ja arkiivavuogádat lea heivehuvvon nu ahte buot geavaheaddjit sáhttet geavahit reivemálaid sihke davvi- ja lullisámegillii. Vuogádat gokčá doaibmasurggiid jodiheami, stivrema ja doarjjafágaid (ovdamearkka dihtii HR – DBS) hálldahusaššiid lassin. Sámi reivemálaid heiveheapmi lea vuosttamuš lávki dasa ahte politiija ieš sáhtta heivehit eanet áššemeannundoarjaga sámegillii namahuvvon áššemeannudanproseassain. Muhtun dokumeanttat mat gusket politiija ránggáštusmeannudeapmái leat jorgaluvvon davvisámegillii.

Vuosttaldeapmi veahkaválddi ja illastemiid vuostá sámi servodagain

Buoridanplánas veahkaválddi ja illastemiid vuostá lagas gaskavuodain (2024-2028) *Oadjebasvuohta buohkaide*, maid ráđdehus bijai ovdan juovlamánus 2023, lea sierra kapihtal veahkaválddi ja illastemiid birra sámi servodagain. Barggu eastadan ja vuosttaldan dihtii veahkaválddi sámi servodagain lea dárbu geahččat dábálaš barggu oktavuodas veahkaválddi ja illastemiid vuostá, muhto maidái dálá doaibmi álgagiid ektui ovddidan dihtii sámi giela ja kultuvrra ja barggu ektui muđui mii galgá váikkuhit dasa ahte Norgga eiseválddiid ja sámi álbmoga lotnolas luohhtámuš nanosmuvvá. Dássearvosaš veahkkefálaldaga sihkkarastimii ferte sajáiduhttit sámi giella- ja kulturgelbbolašvuoda buot surggiide ja buot dásiide, dan veahkkefálaldagas mii mis lea jo. Veahkaváldi ja illasteamat lea hástalus maid sámi servodat ja Norgga eiseválddit fertejit ovtas čoavdit.

Jagi 2022 stáhtabušehtas juolluduvvui 5 milj. ruvnnu ásaht sierra mánáidviessofálaldaga mii lea erenoamážit heivehuvvon sámi guovddášguovlluid mánáide. Juolludus lea bistevas, ja jotkojuvvo maidái jagi 2025. Politiijadirektoráhta lea addán Finnmárkku politiijabiirrii

bargamuššan ásaht mánáidviesso fáldadaga. Stáhta mánáidviesus Finnmárkkus galget leat máŋga sajádaga, main Kárašjohka lea okta dain. Stáhta mánáidviessu Finnmárkkus rabai odda vistái ossodaga Kárašjogas borgemánu 2025.

Politijaoahppu Álttás

Máŋggaid jagiid lea leamaš váttis háhkat ja bisuhit bargiid Finnmárkku politijabiirii. Erenoamáš hástaleaddjin lea leamaš rekrutteret studeantaid sámi álbmogis. Danne ása ha ráđdehus ovddasmannigeahččaleami politijaoahppui Áltái. Ovddasmannigeahččaleamis galgá leat okta beasuš mas leat 24 studeantta, geat álget ohppui skuvlajagi 2025-26 ja loahpahit gidđat 2028. Oahpahus čadahuvvo UiT Norgga árktaš universitehta lanjain, Campus Alta. Okta politijaoahpu mihtuin Álttás lea háhkat eanet ohcciid, studeantaid ja politijabargiid sámi álbmogis.

Forum veahkaválddi ja illastemiid vuosttaldeami várás sámi servodagain

Ollu fágabirrasiin, organisašuvnnain ja ovttaskasolbmui lea dehálaš máhttu ja gelbbolašvuohta veahkaválddi ja illastemiid birra sámi servodagain. Sihke gieldda ja regiovnna dásis leat ohcamin čovdosiid veahkaválddi ja illastemiid eastadeapmái ja almmustahttimii. Buorre ovttasbargu ja fierpmádatbargu sáhtta leat mearrideaddjin. Sámi álbmot ássá lávda, ja veahkkeapparáhta ja politijja sáhttet ávkkástallat máhtuin ja vásáhusain maid bálvalusat eará geográfalaš guovlluin leat háhkan. Jagi 2024 ja jagi 2025 juolludii Justiisa- ja gearggusvuoddepartemeanta 400 000 ruvnnu RVST Nordii ásaht foruma mii galgá ovddidit barggu veahkaválddi ja illastemiid vuostá sámi guovlluin ja lonohallat oassálastiid gaskasaš vásáhusaid ja gelbbolašvuođa. Seamma submi juolluduvvo jagi 2026.

Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta (EGD)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvon bušeahhta 2025	Evttohus 2026
900	75	Doarjja erenoamáš prošeavttaide, sirdin vejolaš ¹			7 000
		Submi			7 000

¹ Logut tabeallas gusket dušše juolludemiide sámi ulbmiliidda, eai ge poastta submái oktiibuot.

Kap. 900 Ealáhus- ja guolástusdepartemeanta poasta 75 Doarjja erenoamáš prošeavttaide, *sirdin vejolaš*

Postii gullet doarjagat dakkár erenoamáš prošeavttaide mat leat dehálaččat departemeantta bargui ealáhus- ja guolástuspolitihkain. Jagi 2026 várás lea poasta nannejuvvon 7 milj. ruvnnuin merkejuvvon doarjjan sámi ealáhusfondii. Dakkár ealáhusfoandda ulbmil lea veahkkin nannet vejolašvuoda fidnet investerenkapitála prošeavttaide maid sáhtta ovddidit gánnáhahti ealáhusdoaibman sámi kultuvrra ja identitehta vuodul, erenoamážit sámi guovlluin.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Saldere-juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
760	71	Gieldda dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusat, dutkan, fágaovddideapmi ja rekrutteren ¹	43 800 ¹	54 600	28 400
765	21	Psyhkalaš dearvvašvuolta, gárren ja veahkaváldi, erenoamáš doaibmagolut ²	500	500	
		Submi ²	44 300	55 100	28 400

¹ Kap. 760 ásahuvvui odda kapihttalín jagi 2025. Jagi 2024 rehketdoallu 2024 čujuha daid guoskevaš doaibmabijuid rehketdoaluide mat leat biddjon kap. 761 postii 21 ja kap. 762 postii 70.

² Rudat evttohuvvojit biddjot stuorát postii ii ge leat šat juolludus mii lea merkejuvvon sámi ulbmiliidda.

Kap. 760 Gieldda dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusat, poasta 71

Gealbudandoaibmabijut fuolahusbálvalusas sámi geavaheddjiid várás

Doarjjaortnegiin ulbmil lea váikkuhusain ovddidit, implementeret ja nannet kvalitehta dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain daid geavaheddjiid várás geain lea sámi giella- ja kulturduogáš, fágaovddideami ja gealbudeami bokte. Doaibmabijut leat jurddašuvvon daidda guovlluide main leat ássit sihke lulli-, davvi- ja julevsámi gielain ja kultuvrrain. Doarjja galgá veahkehit háhkat, initieret ja gilvit máhtu daid sámi ássiid dárbbuid birra geat ožžot gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid, ja mo dáid dárbbuid buoremus láhkai sáhtttá duhtadit ja mo dat sáhttet váikkuhit dasa ahte daid bargiid gelbbolašvuolta geat addet gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid sámi geavaheddjiide, loktana.

Jagi 2024 bohte čieža ohcama, ja njealljásii juolluduvvui doarjja. Dearvvašvuodadirektoráhta árvvoštallá ahte ortnega ulbmilolahus lea buorre. Dieđihuvvo ollu doaimmaid birra gielddaid rastásaš ovttasbargguin, earret eará gieldda plánadahkosiin veahkaválddi vuostá lagas gaskavuodain ja fierpmádagain nannen ja ovddidan dihtii dearvvašvuodabálvalusaid sámi álbmogii. Dearvvašvuodadirektoráhta dieđiha ahte doaibmabijut leat veahkehan eanet čalmmustahttit ja heivehit bálvalusaid geavaheddjiide geain lea sámi giella- ja kulturduogáš.

Evttohuvo joatkit juolludeami 1,3 milj. ruvnnuin jagi 2026.

760.71 Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš

Ulbmil doarjjaortnegiin sámi dearvvašvuoda várás lea váikkuhit dásseárvosaš, máhttovuodot dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaide sámi álbmogii. Doarjaga hálddaša Dearvvašvuodadirektoráhta.

Dárbu lea ođasmahttit máhtu sámi álbmoga dearvvašvuoda birra, ja sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid geavaheami birra. Juolludussii gullá doarjja Sámi dearvvašvuodadutkama guovddášii (SSHF:i), mii lea sierra guovddáš UiT Norgga árktaš universitehta Servodatmedisiinna instituhtas.

Guovddáža váldodoaibman lea čadahit dutkama deattuhettiin sámi álbmoga dearvvašvuoda ja eallindiliid. Guovddášis lea viiddes riikkaidgaskasaš ovttasbargu. Jagi 2025 juolluduvvui 7,8 milj. ruvnnu.

SSHF jodiha mánnga dutkanprošeavtta main das lea ovddasvástádus. Guovddáža stuorámuš dutkančoakkáladat lea SAMINIR. Dasa lassin jodiha guovddáš prošeavtta «Perspektiv på covid-19 i samiske samfunn i Norge». SSHF oassálastá maiddá GIDA-Sápmi nammasaš prošeaktii mii lea The Global Indigenous Data Alliance (GIDA) vuollásaš sámi fierpmádat, ja

mii bargá sihkkarastimiin álgoálbmogii iešráđđenvuoigatvuoda iežaset dáhtaide. SSFH lea maiddá ovtta FHI:in hábmen máhtovuodu álbmotdearvvašvuoda ja álbmotdearvvašvuoda birra sámi guovlluin.

Evttohus lea juolludit 8 milj. ruvnnu jagi 2026, earret 2 proseanttain mii dahkko sorjavažžan boadusvuđot juogadeamis.

760.71 Saminor 3

Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš lea čađahan stuorát álbmotiskkademiid gielddain main lea sámi álbmot áigodagaid 2003-2004 ja 2012-2014, mat gohčoduvvojedje Saminor 1 ja 2. Dutkammat leat almmustahttán mánnga dearvvašvuodahástalusa sámi álbmogis, muhto sivvan hástalusaide eai dieđe. Dieđuid Saminor 3:i čohkkegohte jagi 2023 ja jotkojuvvo jagi 2025 lohppii. Davvi-, julev- ja lullisámi guovlu váldo mielde dutkamii. Viidásat juolludusevttohusa ulbmil lea čađahit loahppabarggu ja čuovvuleami dáhtačohkkema oktavuodas.

Jagi 2025 Salderejuvvon bušeahtas juolluduvvui 40,5 milj. ruvnnu Saminor 3:i. Evttohus lea geahpedit juolludusa 27 milj. ruvnnuin. Evttohus lea juolludit 13,9 milj. ruvnnu Saminor 3:i jagi 2026.

760.71 Sámi dearvvašvuodajoavku

Sámi dearvvašvuodajoavku/saemien healsoedáehkie veahkeha ovddidit dásseárvosaš dearvvašvuodabálvalusaid sámi álbmogii, dearvvašvuodajoavkku bokte mii čađaha buhcciiddivššu, gealboloktema ja fágaovddideami gielddain ja dearvvašvuodafitnodagain. Barggu ulbmiljoavkun lea lulli- ja julevsámi guovlluid álbmot. Evttohus lea joatkit juolludusa 5,2 milj. ruvnnuin jagi 2026, earret 2 proseanttain mii dahkko sorjavažžan boadusvuđot juogadeamis.

Mánáid- ja bearašdepartemeanta (MBD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahuš	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvo bušeahtta 2025	Evttohus 2026 ¹
842	01	Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš ²	10 705	10 950	10 950
		Submi	10 705	10 950	10 950

¹ Logut tabeallas čájehit dušše juolludusaid sámi ulbmiliidda. Bušeahtapoastta olles sturrodaga dárkilat čilgehusa hárrái čujuhuvvo Mánáid- ja bearašdepartemeanta proposišuvdnii Prop. 1 S (2024-2025).

² Ruđat lea juolluduvvon kap. 842 poasttas 01 jagi 2025 rájes. Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš oaččui doaibmaruđaid kap. 854 poasttas 21 jagi 2024.

Evttohuuvvo juolludit ruđaid sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin jahkái 2024:

Kap.	Poasta	Namahuš
840	70	Doarjja veahkaváldeastadeami doaibmabijuide jna.
842	01	Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš

Bušeahtapoastta dárkilat čilgehusa hárrái čujuhuvvo Mánáid- ja bearašdepartemeanta proposišuvdnii Prop. 1. S (2025-2026)

Kap. 840 Doaibmabijut veahkaválde ja illastemiid vuostá, poasta 70 Doarjja veahkaváldeastadeami jna. doaibmabijuide

Poastta juolludus lea earret eará geavahuvvon doarjjan vuodđudussii Alternativ til Vold (ATV), ATV-kantuvrraid jodiheapmái. Dasa gullá maiddá ATV-kantuvra Finnmarkkus mas lea sámi gelbbolašvuotta. Váldokantuvra lea Álttá, olgokantuvrraiguin Girkonjárggas, Kárášjogas ja Guovdageainnus. ATV-Finnmarkku ruhtaduvvo stáhta ruđaiguin.

Ortnega ulbmil lea váikkuhit veahkaválde ja illastemiid eastadeapmái lagas gaskavuodain ja nannet daid mánáid hálldašannávcca ja eallinkvalitehta geat gillájit dahje leat gillán veahkaválde dahje seksuála illastemiid. Heahteguovddášat sáhttet maiddá ohcat doarjagiid viiddidit fáldadaga erenoamáš hearkkes joavkkuide, earret eará sámiide. Sihke jagi 2024 ja jagi 2025 oaččui Álttá heahteguovddáš 700 000 ruvnnu sámi heahteguovddášfáldadaga implementeremii. Áhkánjárgga ja birrasa heahteguovddáš oaččui 100 000 ruvnnu diehtjuohkinávdnasiid ráhkadeapmái sámegillii ja gelbbolašvuoda loktemii jagi 2024.

Kap. 842 Bearašsuodjalus, poasta 01 Doaibmagolut – Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš

Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš (SÁNAG) rahppui formálalaččat golggotmánus 2022. SÁNAG ulbmil lea nannet daid fáldadagaid kvalitehta maid gielddalaš ja stáhtalaš mánáidsuodjalus, bearašsuodjalus ja heahteguovddášat addet sámi mánáide, rávesolbmuid ja bearašiidda.

SÁNAG:s leat virggit iešguđet sámi guovlluin (davvisámi, julev- ja markasámi, lullisámi ja gávpotsámi guovlluin), váldokantuvrrain Kárášjogas, ja sierra ossodagain Sis-Finnmarkku bearašsuodjalanguovddášis. Sihkkarastin dihtii doaibmalagaš máhttoovdáneami ja báikkálaš bálvalusaid nannema leat muhtun virggit muhtumassii čadnojuvvo eará báikkálaš bálvalusaide.

Jagi 2025 juolludus lea 10,95 milj. ruvnnu. Juolludus guovddášii jotko jagi 2026.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Namahas	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
1142	Eanadoallodirektoráhta ¹	22 547	26 201	46 880
1151	Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	199 966	225 000	250 000
	Submi	222 513	251 201	296 880

¹ Submi tabeallas kapihttalis 1142 Eanadoallodirektoráhta siskkilda juolludemiid poastain 45, 70, 71 ja 72 ja 79 ja 83, geahča válddahallama vulobealde.

Kap. 1142 Eanadoallodirektoráhta

Vuolábealde tabealla čájeha juolludusa oktiibuot kapihttalis 1142 Eanadoallodirektoráhta, ja tekstii gullet dušše dat bušeahhtapoasttat mat čatnasit njuolgga boazodoalu almmolaš hálddašeapmái.

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namahas	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
01	Doaibmagolut	283 212	298 230	310 080
21	Erenoamáš doaibmagolut - Gortni gearggusvuodavurken	60 764	70 935	81 500
45	Stuorat rustetháhkamat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i>	12 110	12 760	13 194
50	Areálaresursakárttat	8 039	8 251	8 000
60	Doarjja doalahit šibitdoavttirlogu badjin	195 638	201 779	207 032
61	Doarjja oaivevuorreiskosiidda fuodduin/bohccuin maid gávdná jápmán meahccái			1 326
70	Doarjja duottarstobuide	862	885	885
71	Doaibmabijut guoddevaš boazodoalu várás, <i>sirdin vejolaš</i>	3 106	5 926	5 900
72	Bággolotnumiid ja boazoguohtunvuogiatvuoda láigoheami buhtadusat, <i>overslagsløyving</i>	590	630	630
73	Doarjja buhtadusaide jna. almmolaš gohččuma geažil šaddo- ja šibitbuvttadasas, <i>meroštallanjuolludus</i>	25 210	55 610	55 610
74	Buhtadus elliideaigggádiidda guohtungildosa geažil		1 000	500
75	Doarjja eanadoallo- ja šaddoviessocialáhussii liigegoluid geažil el-rávdnjái, <i>meroštallanjuolludus</i>	58 965	59 544	79 000
77	Buhtadusdoarjja návdedoalu heaittiheapmái, <i>sirdin vejolaš</i>	466 014	150 000	50 000
78	Nuppástuhtindoarjja návdedoalu heaittiheapmái, <i>sirdin vejolaš</i>	11 602		
79	Doarjja boazodollui bieggafámu árvoháhkama oasis	5 879	6 000	6 271
80	Borramušjáffuid gearggusvuodarádju		1 000	
81	Doarjja Romssa ja Finnmárkku biebmóávnnašfitnodagaide		14 000	
83	Doaibmabijut mat buoridit boazodoalu ja eanadoalu gaskavuoda			20 000
	Submi kap. 1142	1 131 991	886 550	839 928

Post 01 Doaibmagolut

Juolludeapmi galgá gokčat Eanadoallodirektoráhta doaimma. Eanadoallodirektoráhta lea earret eará doaimmaheaddji hálldahusorgána guovddáš boazodoallopolitihkalaš váikkuhangaskaamiid várás, ja galgá láhčit diliid boazodoallopolitihka mihttomeriid juksamii. Eanadoallodirektoráhta hálddaša dan oktavuodas boazodoallolága ja boazodoallošiehtadussii gulli váikkuhangaskaamiid, ja lea maiddá Boazodoallostivrra, Boazodoalu ovddidanfoandda stivrra ja Bohccobierggu márkanlávdegotti ja Ekonomalaš lávdegotti čállingoddi. Direktoráhta galgá veahkehit doarjagiin ja čielggadanbargguin, ja direktoráhtas galgá maiddá leat dehálaš rávvejeaddji rolla boazodoallosuorggis. Eanadoallodirektoráhta lea jagi 2023 huksegohtán fágabirrasa boazodoalu ja areálahálddašeami várás, ja dan dehálaš doaibman lea nannet barggu

áimmahuššat boazodoalu areálaid almmolaš hálddašeamis. Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha 310 milj. ruvdnosaš juolludeami poasttas jagi 2026 várás.

Poasta 45 Stuorát reaidoháhkamat ja ortnegisdoallu, sirdin vejolaš

Bušeahhtaevttohus 2026

Juolludeapmi galgá earret eará gokčat goluid čuovvulit Norgga ovddasvástádusa riikkaidgaskasaš šiehtadusaid čađaheamis, ja daid rádjááiddiid ceggemii ja bajásdoallamii mat leat Ruošša, Suoma ja Ruota rájás. Norgga-Suoma boazoáidekonvenšuvdna čuovvuluvvo Norgga-Suoma boazoáidekommišuvnna bokte. Juolludus galgá gokčat kommišuvnna čoahkkingoluid. Poasta galgá maiddái gokčat goluid boazoguohtunšiehtadusaid čuovvuleami Rossen-guovllus ja áiddiid ortnegisdoallamii Hemsedalas ja Lærdalas. Dasa lassin galgá poasta gokčat stuorát reaidoháhkamiid ja ortnegisdoallamiid boazodoallohálldahusa oktavuodas. Poasta galgá maiddái gokčat vejolaš buhtadusgáibádusaid Suoma ja Ruošša eiseválddiin gustovaš boazoáidekonvenšuvnna ja šiehtadusaid vuodul. Departemeanta evttoha juolludit 13,2 milj. ruvnnu. Stuorra dárbu lea ortnegisdoallat áiddiid mat leat lahka Suoma ja Ruošša rájáid, ja dat galge vuoruhuvvot jagi 2026.

Raporta 2024

Jagi 2024 máksui 12,1 milj. ruvnnu dán poasttas. Golut daid boazoáiddiid heahteortnegisdoallamii mat leat lahka Ruošša, Suoma ja Ruota rájáid máksojedje maiddái dán poasttas, lassin áiddiid ortnegisdoallamii Rosse-guovllus ja Hemsedalas ja Lærdalas. Viidáseappot máksui buhtadus Suoma eiseválddiide Norgga bohccuid ovddas mat rasttidit Suoma rájá, golut Norgga/Suoma boazoáidekommišuvdnii ja golut barttaid ortnegisdoallamii. Earret dán leat golut mat čatnasit boazodoallohálldahusa digitaliseremii, mákson dán poasttas. Romssa ja Finnmárkku stáhtahálldašeaddji lea ožžon gokčojuvvot goluid gieddevuojániid ja gieddereaidduid ortnegisdoallamii ja daid goluid veahkeheami oktavuodas direktoráhta gieddebargamušaiquin mat guske Norgga/Suoma boazoáidekonvenšuvnna ja Norgga ja Ruošša gaskasaš boazoáiddi čuovvuleapmái.

Poasta 70 Doarjja duottarstobuide

Bušeahhtaevttohus 2026

Juolludeami ulbmil lea doaimmahit dan golbma duottarstobu maid stáhta eaiggáduššá – Joatka, Mollešjohka ja Gárdin. Duottarstobut leat dehálaččat dasa ahte fuolahit oadjebasvuoda geainnohis eanadagain, earret eará boazoguođoheddjiide, ja daid lea geatnegasvuolta doallat rabasin birra jagi. Duottarstobut doaimmahuvvojit šiehtadusa vuodul Eanadoalldirektoráhtain. Departemeanta evttoha 885 000 ruvdnosaš juolludusa.

Raporta 2024

Jagi 2024 addui doarjja buot golmma duottarstohpui, oktiibuot máksojuvvui 862 000 ruvnnu. Lassin bistevas doaimmadoarjagii addui maiddái molsašuddi doarjja dárbblaš reaidduid háhkamii.

Poasta 71 Doaimmabijut guoddevaš boazodoalu várás, sirdin vejolaš

Bušeahhtaevttohus 2026

Ulbmil dainna juolludemiin lea ruhtadit iešguđetlágan heivehemiid ja doaimmabijuid vai boazodoallu sáhtta leat guoddevaš. Boazolohkan ja dohkkehuvvon doallonjuolggadusaid čuovvuleapmi leat dehálaš doaimmabijut, lassin daidda bearráigeahččandoaimmabijuide mat gusket rádjaraštideaddji boazoguohtumii gaskal Norgga ja Ruota. Juolludus poasttas galgá

geavahuvvot dárkkistit ráđjarasttideaddji boazoguohtuma ja gozihit guohtunáiggiid ja guohtunguovlluid geavaheami doahttaleami.

Buoret máhttu buvttadeami ja massima birra lea mearrideaddjin riidduid váidudeapmái ja boazodoalu guoddevaš hálddašeapmái. Golut dakkár máhttoovddideapmái máksojit dán poasttas. Dasto lea juolludusa ulbmil gokčat Finnmárkku duoddara gozihanprográmma, muhtun ovddidan- ja čielggadangoluid ja areálageavahankártaid boazodoalu várás. Mearriduvvon boazologu ja dohkkehuvvon geavahannjuolggadusaid čuovvuleapmi, ovttas dárkkistandoaibmabijuiguin ráđjarasttideaddji boazoguohtuma ektui gaskal Norgga ja Ruota, leat jagi 2026 vuoruhuvvon bargamušat. Juolludus galgá maiddái gokčat goluid doaibmabijuide boazodoalu radioaktiiva nuoskkideami oktavuodas. Departemeanta evttoha juolludit 5,9 milj. ruvnnu.

Raporta 2024

Jagi 2024 máksui 3,1 milj. ruvnnu dán poasttas. Eanadoalldirektoráhta čadahii ovddidanprošeavtta boazolohkama várás dronain. Dasto lea Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji čadahán boazolohkama ovtta Finnmárkku orohagain. Earret dan leat Norgga ja Ruota gaskasaš ráđjarasttideaddji boazodollui guoskevaš golut iešguđet dárkkistandoaibmabijuide ja doaibmabijuide guoddevaš boazodoalu várás Finnmárkkus, mákson dán poasttas.

Poasta 72 Boazoguohtunvuoigatvuođa láigoheami buhtadusat, meroštallan-juolludus

Bušeahhtaevttohus

Juolludus galgá gokčat buhtadusaid maid boazoguohtunvuoigatvuođa láigoheami bággolotnun dagaha Trollheimenis, geahča Frostadikki lágamánnerievtti čakčamánu 2. b. 1999 mannosáš bajimus árvvoštallanmearrádusa eavttuid, ja guohtunláiggu vuolláičállojuvvon boazoguohtunšiehtadusaid vuodul eanaeaiggádiiguin Trollheimenis.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha juolludit 0,63 milj. ruvnnu gokčat sohppojuvvon šiehtadusaid.

Raporta 2024

Buhtadus máksui 44 eanaeaiggádii Trollheimenis. Guohtunláigu Trollheimen/Igelfjellet boazoguohtunsearvái doaibmajagi 2023/2024 ovddas lea maid mákson dán poasttas. Oktiibuot máksui 590 000 ruvnnu dán poasttas.

Poasta 79 Doarjja boazodollui bieggafámu árvoháhkama oasis

Bušeahhtaevttohus 2026

Juolludusa ulbmil lea fievrredit árvoháhkama bieggafápmobuvttadeamis boazodollui masa buvttadeapmi čuohcá. Doarjja galgá addot orohagaide dahje siiddaide doppe gos bieggafápmoprošeavttas, okto dahje ovttas eará doaibmabijuiguin, sáhttet leat mearkkašahtti negatiiva váikkuhusat boazodollui. Ortnegii gullá bieggafápmobuvttadeapmi dakkár rusttegiin mat leat konsešuvdnageatnegasat energiijalága vuodul. Jagi 2025 juolludus lea meroštallon jagi 2023 bieggafápmobuvttadeami vuodul. Doarjja galgá meroštallot konkrehta árvvoštallama vuodul das guđe siiddaide/orohagaide bieggafápmorusttegis, okto dahje ovttas eará doaibmabijuiguin, sáhttet leat mearkkašahtti negatiiva váikkuhusat. Eanadoalldirektoráhta galgá hálddašit ortnega. Ruđat galget biddjot orohatfondii dahje siidafondii, ja geavahuvvot iešguđet foandda njuolggadusaid vuodul.

Evttohuuvvo juolludit 6,3 milj. ruvnnu jagi 2026.

Raporta 2024

Jagi 2024 lea mákson 5,9 milj. ruvnnu doarjjan, juogaduvvon 11 doarjjavuostáváldái. Doarjja lea mákson buot orohagaide dahje siiddaide doppe gos bieggafápmorusttegis leat negatiiva váikkuhusat boazodollui.

Poasta 83 Doaibmabijut mat buoridit boazodoalu ja eanadoalu gaskavuoda

Poasta lea ođas. Juolludusa ulbmil lea čadahit doaibmabijuid mat sáhttet láhčit diliid buoret gaskavuhtii gaskal boazodoalu ja eanadoalu. Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ásahii ođđajagimánus 2024 lávdegotti mii galgá evttohit vejolaš čovdosiid dasa. Poastta juolludus lea daid doaibmabijuid rámma maid lávdegoddi evttoha.

Departemeanta evttoha 20 milj. ruvdnosaš juolludusa.

Kap. 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmi

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
		Saldere-juvvon		
Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	bušeahtta 2025	Evttohus 2026
51	Doarjja Boazodoalu ovddidanfondii	69 250	73 900	81 800
72	Doarjja organisašuvdnabargui	8 100	8 600	10 500
75	Gollovuolidan- ja njuolggadoarjagat, <i>sirdin vejolaš</i>	118 933	138 400	153 300
79	Čálgoortnegat, <i>sirdin vejolaš</i>	3 683	4 100	4 400
Submi kap. 1151		199 966	225 000	250 000

Guovvamánu 14. b. 2024 šihhte Stáhta ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) Boazodoallošiehtadusa áigodahkii 2025/2026. Šiehtadusa rámma lea 250 milj. ruvnnu. Dat lea 25 milj. ruvdnosaš lassáneapmi áigodaga 2024/2025 Boazodoallošiehtadusa ektui. Boazodoallošiehtadus 2025/2026 joatká sihke daid boazodolliid vuoruheami geain lea boazodoallu váldodoaibman ja doarjjavuogádaga váldolinnjaid. Dat addá stádisvuoda ealáhusdoaimmaheddjiide. Daid siidaosiin mat eai doahttal mearrádusa vuolidit boazologu, ii leat vuoigatvuohta oažžut doarjaga šiehtadusa bokte.

Boazodoallošiehtadus 2025/2026 lea Støre-ráddehusa njealját šiehtadus Norgga Boazosápmelaččaid Riikkaservviin. Ovttamielalašvuohta šiehtadallamiin lea mearrideaddjin dasa ahte doarjut šiehtadusinstituhta ja dan váldošiehtadusa maid Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi leat soahpan.

Stuorradiggi meannudii proposišuvdna boazodoallošiehtadusa 2025/2026 birra geassemánu 18. b. 2025, gč. Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta Prop. 143 S (2024–2025) *Endringer i statsbudsjettet 2025* (Boazodoallošiehtadus 2025/2026) ja Innst. 533 S (2024–2025).

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD)

			(1000 ruvnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2024	Saldere- juvvon bušeahtta 2025	Evttohus 2026
1410	21	<i>Birasdáhta</i>		10 000	10 000
1420	01	Doaibmagolut	10 000	10 000	10 000
1420	72.2	Buhtadus boraspiriid goddán guohtunelliid ovddas, vuollepoasta 2			
		Buhtadus bohccuid ovddas	109 762	93 311	108 311
1420	73	Doarjja boraspiredoaibmabijuide	74 148	71 706	51 706
1420	80	Doarjja luonddugáhttemii	1 000	500	500
Submi kap. 1410 ja 1420			194 910	185 517	180 517

Kap. 1420 Birasdirektoráhta poasta 01 Doaibmagolut

Poasta ruhtada buot Birasdirektoráhta doaibmagoluid, masa stáhta luonddubearráigeahčču (Statens naturoppsyn (SNO)) gullá. Stáhta luonddubearráigeahčču lea birashálddašeami operatiiva gieddeorgána.

Jagi 2024 stáhtabušehtas biddjui 10 milj. ruvnnu mii jotkojuvvo 2025-bušehtas dainna ulbmilin ahte váidudit riidodási ja nannet luohtámuša Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku boraspirehálddašeapmái. Riidduin lea sáhka iešguđet oainnus das man ollu vahágat leat guohtunelliide ja das man ollu boraspiret leat guovllus. SNO nannen eanet bistevas jahkebargguiguin addá eanet návccaid vahátduodašteapmái ja máddodatgoziheapmái, guokte dehálaš ángiruššansuorggi mat loktejit luohtámuša ja váidudit riidduid guovllus. Nannen boadášii buorin sihke sámi ja eará guohtunberoštusaide guovllus.

Kap. 1420 Birasdirektoráhta poasta 72 Buhtadus boraspiriid goddán guohtunelliid ovddas, meroštallanjuolludus

Postii gullet buhtadusat šibihiid ja bohccuid ovddas maid boraspiret leat goddán dahje hávvudan. Buhtadusat šibihiid ovddas leat vuollepoasttas 1 ja buhtadusat bohccuid ovddas leat vuollepoasttas 2. Logut bajábealde tabeallas čatnasit vuollepostii 2, Buhtadusat bohccuid ovddas.

Buhtadusat sáhttet molsašuddat jagis jahkái, earret eará luonddovuđot diliid geažil. Danne lea váttis einnostit juolludandárbbu, ja danne lea poasta (guvttiin vuollepoasttain) bušeterejuvvon meroštallanjuolludussan. Evttohus lea juolludit oktiibuot 163,9 milj. ruvnnu, 15 milj. ruvdnosaš lassáneapmi lassánan máksimiid geažil boazomassimiidda jagi 2024.

Raporta 2024 goappašiid vuollepoasttain

Buhtadusat šibihiid ja bohccuid ovddas leat mákson gustovaš lágaid vuodul, ja jagi 2024 lea mákson 162,7 milj. ruvnnu. Oktiibuot leat meannuduvvon 1173 buhtadusohcama šibihiid ovddas maid boraspiret leat goddán jagi 2024, ja 52,9 milj. ruvnnu lea mákson buhtadussan. Meannuduvvon leat 527 buhtadusohcama bohccuid massima ovddas, ja 109,8 milj. ruvnnu lea mákson buhtadussan. Ain lea stuorra erohus vahátovddideamis iešguđet guovlluin, muhto nátionála dásis njiedjá sávzzaid massin dađi mielde go bidjá eanet návccaid eastadeaddji doaibmabijuide. Boazodoalus eat vuolte seamma váikkuhusa. Dán ealáhussii lea váddásat gávdnat heivvolaš doaibmabijuid, ja massimat čatnasit eanet luonddovuđot diliide dálkkádaga, guohtundiliid ja eará diliid oktavuodas.

Kap. 1420, poasta 73 Doarjja boraspiredoaimbajuid, sirdin vejolaš

Poasta gokčá goluid boraspirehálddašeami eastadeaddji ja riidováidudeaddji doaimbajuid sihke šibihiid ja bohccuid ovddas, oktan mávssuiguin báikkálaš báhčingoavkkuid. Poastta juolludusa sáhtá maiddá geavahit doarjagiidda lasihan dihtii máhttovuođu mii doarju ulbmila. Evttohus lea juolludit 51,7 milj. ruvnnu, 20 milj. ruvnnu geahpedus. Posta lea geahpeduvvon 10 milj. ruvnnuin mii 2025-bušehtas lei várrejuvvon vahágahtti boraspiriid bahčimii maid gielddalaš ja gielddaidgaskasaš vahátbáhčingoavkkut čadahedje. Kap. 1420 postii 21 lea sirdojuvvon 10 milj. ruvnnu ruhtadan dihtii doaimbaidjoplánaid doaimbajuid gottiid kvalitehtanorpma vuodul. Doarjagis lea 0,5 milj. ruvnnu várrejuvvon fágavirgái Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvá (NBR:i) mii galgá bargat jotkkolaš boraspiriide guoskevaš áššiiguin ja čuolbmačilgehusaiguin, ja láchit diliid dasa ahte boazodoallu sáhtá oassálastit árijalaččat dán suorggi proseassaide. Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta juolluda 10,5 milj. ruvdnošaš organisašuvdnadoarjaga NBR:i jagi 2025/2026 Boazodoallošiehtadusa bokte, mas lea ruhta fágavirgái mii galgá bargat jotkkolaš boraspiriide guoskevaš čuolbmačilgehusaiguin.

Raporta 2024

Jagi 2024 dohkkehuvvojedje 897 ohcama ja sullii 73,1 milj. ruvnnu máksui boraspiredoaimbajuid. Das manai 39,2 milj. ruvnnu eastadandoaimbajuid, 2,5 milj. ruvnnu heahtedoaimbajuid, 18,7 milj. ruvnnu riidováidudeaddji doaimbajuid ja sullii 7,5 milj. ruvnnu boahttevaš vahátbáhčimiidda. Dan 73,1 milj. ruvnnus máksui maiddá 5,3 milj. ruvnnu goluid ruovttoluottamáksun gielddaide boraspiriid vahátbáhčingeahččalemiid oktavuodas maid Stáhtahálddašaddji lei mearridan, ja man oktavuodas gielddalaččat/gielddaidgaskasaččat nammadan vahátbáhčingoavkkut leat geahččalan báhčit vahágahtti boraspiriid. Jagi 2025 rádjai ii leat Elektronisk søknadssenter (ESS) nammasaš elektrovnnalaš ohcanguovddáš leamaš heivehuvvon dasa ahte viežžat buot ortnega raporterengoluid, ja danne ii čájjet jagi 2024 raporta ollislaš gova das galle ohcama leat biehttaluvvon. Doarjjaláhkaásahus ođasmahttui jagi 2024, ja ođđa láhkaásahus bođii fápmui ođđajagimánu 1. b. 2025. Ođasmahttima ulbmil lei beavttálmahttit doaimbajuid, buoridit láhkaásahusa vuorddehahttivuođa ja heivehit gustovaš lágalaš gáibádusaid, ja maiddá sihkkarastit buoret máhttovuodot ja beaktilis hálddašeami poastta ruđain. ESS lea ođasmahtton dávistan dihtii rievdadusaid, ja lea dál eanet geavaheadjiládis ohcciide ja meannudeddjiide. ESS lea jagi 2025 maiddá láchčojuvvon nu ahte buorebut sáhtá raporteret ja oainnusmahttit doaimbajuid geavaheami ja vásáhusaid doaimbajuiiguin, mii boahttejagi bušehttaproposišuvnnas dárkileappot čájeha earret eará biehttaluvvon ohcamiid. Váttis lea čielgasit árvvoštallat beavttu daid jagi 2024 álggahuvvon doaimbajuin mat leat ruhtaduvvon dán ortnegis. Sávzzaid ja bohccuid massimii boraspiriide leat ollu sivat. Eastadandoaimbajuin lea várra ávki sávzzaid hávvudeapmái ja massimii. Bohccuid ektui lea váttis gávdnat heivvolaš eastadandoaimbajuid.

Kap. 1420 Birasdirektoráhta poasta 80 Doarjja luoddugáhttemii

Doarjjaortnet čáhcebirasdoaimbajuid, káلكemii ja anadroma luossaguliide

Juolludusas galgá 0,5 milj. ruvnnu almmuhuvvot doaimbajuid viidáseappot gaskkustit árbedieđu luossabivddu birra Deanučázadagas, erenoamážit mánáid ja nuoraid várás. Submi lea konkretiserejuvvon propošišuvnnas Prop. 1 S 2026.

Johtolatdepartemeanta (JOD)

Kap. 1352 Ruovdemáđiidirektoráhta, poasta 71 Infrastruktuvrabálvalusaid oastin – jodiheapmi ja ortnegisdoallan

Boazodoalloguovlluin, erenoamážit Nordlándda ruovdemáđiiguovllus, lea Bane NOR mánŋa jagi bargan ovttas boazodolliiguin ja dutkiiguin hutkan dihtii beaktilis doaibmabijuid mat geahpedit bohccuid vuojáhallamiid. Iskkadeamit čájehit ahte rasttidanšalddiid dahje ruovdemáđii vuloš luottaid huksen dain guovlluin main ruovdemáđii rasttida guohtunguovlluid dahje dain gaskkain main bohccot dávjá vuddjojít, orrot leamen buoremus doaibmabidjun. Lihkostuvvama eaktu lea ahte áiddit leat doarvái guhkit, riehta hábmejuvvon ja biddjojuvvon rivttes sadjái ja ahte kvalitehta lea nu buorre ahte dat dalvet girdet ollu muohttaga ja biekkaid. Seammás fertejit leat doarvái ruovdemáđii rasttidanšalddiid dahje ruovdemáđii vuloš luottat vai ellin lea vejolašvuohta dorvvolaččat rasttidit fievrridusinfrastruktuvrra.

Dakkár áidumat mat galget geahpedit bohccuid vuojáhallamiid logu, vuoruhuvvojít dakkár ruovdemáđiigaskkain main vuddjonvárta lea stuoris ja main áiddiid lea vejolaš cegget fuodđuid lunddolaš rasttidanšalddiid gaskii. Dakkár gaskkain njidjet vuojáhallamat garrasit.

Bane NOR lea mánŋgaid jagiid vuogádatlaččat njáskan ruovdemáđii guoras, ovttasbargan boazoeaiggádiiguin iešgudet doaibmabijuid oktavuodas ja čadahan njoazesvuodjimiid áigodagain go bohccot leat lahka ruovdemáđii. Vuojáhallan bohccuid lohku manimus jagiid lea leamaš vuolit go mánŋga jahkái. Sivvan dasa sáhtá earret eará leat molsašuddi dálke- ja muohtadilit, muhto maiddá ahte fuodđoáiddit leat ceggejuvvon mánŋga suojehis gaskii.

Bane NOR lea áigodagas 2018–2023 ceggen oktiibuot 95 kilomehtera fuoddo- ja boazoáiddiid. Áiddit ceggejuvvojít dakkár guovlluide gos lea alla riidodási ja gos ollu bohccot ja ealggat vuojáhallowit, vuosttažettiin daidda gaskaide gosa sáhtá cegget áiddiid gaskal lunddolaš rasttidanšalddiid dahje ruovdemáđii vuloš luottaid. Fuoddoáiddiid ceggen sihke bohccuid ja ealggaid várás jotkojuvvo. Jagi 2025 lea áigumuš cegget oktiibuot 10,5 kilomehtera áiddiid oassegaskaide.

Geahpedan dihtii boazovuojáhallamiid eará láhkai lea dehálaš ásahit vugiid mo oazžut dieduid boazoeaiggádiin ja lokomotiivavuddjiin ahte bohccot leat ruovdemáđii alde dahje dan lahka (boazodiedáhus). Dalle vudjet togat njozet 12 diimmu áigodagas dainna eavttuin ahte boazoeaiggát čadaha doaibmabijuid vuojehan dihtii bohccuid eret linnjás. Dasa lassin addojuvvo doarjja helikoptergeavaheapmái johtimiid oktavuodas guohtunguovlluid gaskka.

Bane NOR lea mielde mánŋa dutkanprošeavttas gávdnan dihtii čovdosiid mat leat sihke gollobeaktilat ja main leat nu uhccán negatiiva váikkuhusat elliid ja olbmuid eanadatgeavaheapmái go vejolaš. Jagiid 2023, 2024 ja 2025 leat mánŋa ođđa teknologalaš čovdosa lágiduvvon áican dihtii elliid mat leat lahka ruovdemáđii dahje dan alde ja baldin dihtii daid eret ruovdemáđis. Mánŋa DjO-prošeavtta leat jođus:

- Fuoddoáiddit ceggejuvvojít gaskii Agle–Grong Nordlándda ruovdemáđiiguovllus jagi 2025.
- Fuodðodiediheapmi («fuodðobaldin») lea diedihanvuogádat mii galgá baldit elliid guoddit ruovdemáđii go toga lahkona. Iskkaduvvon lea mo fuodđut dávistit iešgudet jienaide. Prošeakta jotkojuvvo jagi 2026.
- Prošeavttas teknologalaš čovdosiid birra geahpedan dihtii bohccuid vuojáhallamiid čielggaduvvo sáhtá go dakkár vuohki mo áicat bohccuid, ovttas diedihemiin boazoeaiggádiidda ja togavuoddjái go eallit leat lahka dahje lahkoniit máđii, addit buoret vuoddu sirdit elliid dahje čadahit njoazesvuodjima. Vuogát iskojuvvo ođdasit dálvet 2025–26.

Olggosaddán:
Gielda- ja guovlodepartemeanta

Almmolaš ásausat sáhttet dingot
lassigáhppálagaid dáppe:
Departemeanttaid sihkkarvuđa- ja bálvalusorganisašuvdna
www.publikasjoner.dep.no
Telefovdna: 22 24 40 00

Prentehusnummir: H-2572 NS

